

Верига Юстина Андріївна

кандидат економічних наук, професор, завідувачка кафедри бухгалтерського обліку і аудиту ВНЗ Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі»

Фірсова Надія Василівна

кандидат економічних наук, доцент кафедри бухгалтерського обліку і аудиту ВНЗ Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі»

**ОСОБЛИВОСТІ ФІНАНСОВОГО ОБЛІКУ ВИТРАТ В ТОРГОВЕЛЬНИХ
ПІДПРИЄМСТВАХ СПОЖИВЧОЇ КООПЕРАЦІЇ**

Облік витрат торговельних підприємств споживчої кооперації здійснюється відповідно до Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 16 “Витрати”, а також Інструкції про застосування книжково-журнальної форми бухгалтерського обліку в організаціях і підприємствах споживчої кооперації, яка затверджена постановою Правління Укоопспілки від 19.11.2001р. №304.

Інформація про витрати торговельних підприємств необхідна користувачам для забезпечення контролю за використанням матеріальних, трудових і фінансових ресурсів необхідно конкретизувати методика до умов підприємств торгівлі з урахуванням їх організаційної структури та обсягів діяльності.

Проблеми обліку витрат торговельних підприємств досліджувались такими вітчизняними вченими, як Волошин А.М, Озеран В.О., які зазначають, що “витрати, пов’язані з господарською діяльністю підприємств та організацій, що не включаються до вартості реалізованих товарів, продуктів, робіт, послуг, прийнято називати операційними”[2,с.122]. Кушнірик І.П., Щирба М.Т., Будник Л.А. вважають, що “витрати торгівлі являють собою собівартість реалізованих товарів плюс витрати обігу”[3,с.51].

На теперішній час органи управління володіють недостатньою інформацією про склад витрат торговельних підприємств. Це призводить до невирішення економічних проблем в управлінні підприємствами торгівлі і потребує певного розширення кількості статей з метою своєчасного контролю та управління витратами.

“Інструкція про застосування книжково-журнальної форми бухгалтерського обліку в організаціях і підприємствах споживчої кооперації», затверджена постановою Правління Укоопспілки від 19.12.2004 року №304 та деталізація в аналітичному обліку окремих статей “Адміністративних витрат” і “Витрат на збут” для різних

організаційних структур і різних за обсягами діяльності підприємств торгівлі є недостатньою для підприємств торгівлі споживчої кооперації.

Суб'єктами обліку витрат в торговельних підприємствах споживчої кооперації є райспоживспілки, споживчі товариства, госпрозрахункові відокремлені підрозділи, кооперативні підприємства, окремі магазини.

Витрати операційної діяльності підприємств роздрібною торгівлі, що не включаються до собівартості реалізованих товарів, поділяються на: адміністративні витрати; витрати на збут; інші операційні витрати. Відповідно до зазначеної вище Інструкції ці витрати обліковуються за відповідними рахунками, субрахунками та статтями. Так, облік адміністративних витрат і витрат на збут здійснюється за таким складом статей:

«Витрати на оплату праці»;

«Відрахування на соціальні заходи»;

«Витрати на утримання основних засобів та інших необоротних матеріальних активів»;

«Амортизація»;

«Витрат на ремонт основних засобів»;

«Витрат на зберігання, підсортування, обробку, пакування і передпродажну підготовку товарів»;

«Витрати на ремонт тари»;

«Витрат на рекламу та дослідження ринків (маркетинг)»;

«Витрати на гарантійний ремонт товарів та гарантійне обслуговування робіт (послуг)»;

«Витрати на зв'язок»;

«Витрати на службові відрядження»;

«Податки, збори та інші обов'язкові платежі»;

«Винагороди за професійні послуги»;

«Загальнокорпоративні витрати»;

«Інші витрати».

Відповідно до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» підприємства мають право не тільки обирати форму бухгалтерського обліку, а й визначати методи ведення виробничого (управлінського) обліку.

Отже, з метою забезпечення дієвого контролю за витратами обігу і пошуком резервів їх зниження, доцільно було б розширити аналітичний облік витрат за рахунком 93 «Витрати на збут», виділивши із статті «Витрати на утримання основних засобів та інших необоротних матеріальних активів» окремі підстатті, а саме:

- 3.1. На оперативну оренду основних засобів.
- 3.2. На опалення, освітлення, водопостачання, каналізацію та інші;
- 3.3. На електроенергію.
- 3.4. На послуги, пов'язані із забезпеченням пожежної, відомчої та позавідомчої охорони.
- 3.5. Інші витрати на утримання основних засобів, інших необоротних матеріальних активів підприємства.

Із статті «Податки, збори та інші обов'язкові платежі» доцільно виділити такі підстатті:

- 9.1. Плата (податок) за землю.
- 9.2. Податок з власників транспортних засобів.
- 9.3. Збір на розвиток виноградарства, садівництва та хмелярства.
- 9.4. Єдиний податок.
- 9.5. Плата за ліцензії та патенти.
- 9.6. Комунальний податок.
- 9.7. Інші податки і збори.

Із статті «Витрати на зберігання, підсортування, обробку, пакування і передпродажну підготовку товарів (продукції)» виділити наступні статті:

- 12.1. Витрати на дезинфекцію та дератизацію.
- 12.2. Витрати на утримання холодильного обладнання, морозильників.
- 12.3. Інші господарські витрати на утримання приміщення.
13. Витрати на ремонт основних засобів.
14. Витрати на спецодяг, взуття, обмундирування, що необхідні для виконання професійних обов'язків.
15. Вартість малоцінних та швидкозношуваних предметів при відпуску їх в експлуатацію.
16. Витрати, пов'язані з виготовленням і використанням бланків бухгалтерських документів, реєстрів, звітності.
17. Витрати на придбання літератури для інформаційного забезпечення господарської діяльності і передплату спеціалізованих періодичних видань.
18. Витрати на сплату відсотків за користування кредитами.
19. Інші витрати на збут.

Для споживспілок і їх підприємств, які ведуть аналітичний облік за рахунком 92 «Адміністративні витрати», для забезпечення постійного контролю за використанням

коштів пропонуємо із статті «Витрати на утримання основних засобів та інших необоротних матеріальних активів» виділити:

- 3.1. Витрати на утримання службового автомобільного транспорту.
- 3.2. На оперативну оренду основних засобів.
- 3.3. На опалення, освітлення, водопостачання, каналізацію та інше.
- 3.4. На електроенергію.
- 3.5. На послуги, пов'язані із забезпеченням пожежної, відомчої та позавідомчої охорони.
- 3.6. Інші витрати на утримання основних засобів.

Із статті «Витрати на зв'язок» виділити:

- 7.1. Витрати на телефонний зв'язок.
- 7.2. Витрати на мобільний зв'язок.
- 7.3. Поштово-телеграфні витрати.

Із статті «Податки, збори та інші обов'язкові платежі» виділити:

- 9.1. Плата (податок) за землю.
- 9.2. Комунальний податок.
- 9.3. Єдиний податок.
- 9.4. Плата за ліцензії та патенти.
- 9.5. Інші податки і збори.

На наш погляд, така номенклатура витрат для підприємств торгівлі споживчої кооперації дозволить отримати більш детальну інформацію з даних аналітичного бухгалтерського обліку, яка необхідна для контролю за діяльністю та визначення прибутку і складанням внутрішньовідомчої звітності.

Список використаних джерел:

1. Інструкція про застосування книжково-журнальної форми бухгалтерського обліку в організаціях і підприємствах споживчої кооперації / Волошин А.М. та інші. К: ДІА, 2002. - 214с.
2. Бухгалтерський облік на підприємствах роздрібно торгівлі та громадського харчування споживчої кооперації. Навчальний посібник /За ред. В.О. Озерана - К.: НМЦ "Укоопосвіта", 2003. - 188с.
3. Кушнірик І.П. Облік комерційної діяльності / І.П. Кушнірик, М.Т. Щирба, Л.А. Будник - Тернопіль:СМП "Астон", 2004. - 136с.